

جهان جنگ (۱)

روزشمار وقایع جهانی مربوطبه دفاع مقدس

۱۳۵۸

عراق برای نخستین بار به حریم هوایی ایران تجاوز کرد.
هر روز بعد، نیروهای عراقی به یک پست مرزی ایران در قصر شیرین حمله کردند.
در اردیبهشت، عراق به شهر مهران حمله هوایی کرد.
پس از آن و تا آغاز همه‌جانبه جنگ، بیش از ۵۶۰۰درگیری در مرزهای ایران و عراق گزارش شده‌است.

خبرگزاری آسوشیتدپرس: لغو دوره آموزش نظامیان ایران در آمریکا؛فسخ قراردادهای ایران درزمینه تحویل سازهوبرگ نظامی از کشورهای غربی مانند آمریکا، انگلستان، آلمان غربی؛ اظهار تمایل دولت امریکا به بازخرید ۷۸فروند جنگنده اف ۱۴ و موشک‌های فونیکس ایران

لغو قرارداد خرید ۶فروند زیر دریایی از آلمان توسط ایران (معادل یکمیلیارد مارک)؛ ۱۱ روز بعد امضای قرارداد ۱/۵میلیارد دلاری عراق با فرانسه برای خرید ۱۰۰ فروند جنگنده میراژ و سایر جنگ‌افزارهای مدرن در آینده نزدیک؛ تلاش‌های دیپلماتیک عراق برای نزدیکی به کشورهای عرب منطقه

درگیری خلق عرب خرمشهر با سپاه و کشته‌شدن چندده‌تن در تیراندازی‌های متفرقه چندروزه؛ تحریکات حزب بعث عراق، یکی از عوامل این درگیری بود

تجاوز پلیس مرزی عراق به داخل خاک ایران و اقدام به سرتق گوسفندان ایلات منطقه اشونیه و مقابله و درگیری مسلحانه عشایر با آن‌ها

رادبو یغداد: ایران چه در گذشته و چه حالابزرگ‌ترین خطری است که عربیت خلیج فارس و استقلال سیاسی و اقتصادی اش را تهدید می‌کند. وزیر اطلاعات عراق: هیچ عربی نمی‌تواند ادعاهای ایران را مبنی بر مالکیت بحرین و ۳جزیره عربی خلیج عرب(خلیج فارس) بپذیرد

سفیر عراق در لبنان در مصاحبه با روزنامه النهار بیروت گفت: بهبود روابط با ایران منوط به تحقق ۳شرط اصلی است؛ ۱. تجدیدنظر در پیمان‌نامه۱۹۷۵الجزایر درباره اروندرود. ۲. اعطای خودمختاری به عشایر کرد و بلوچ و عرب. ۳. خروج نیروهای نظامی ایران از جزایر سه‌گانه ایرانی موردمنافشه و سراسر خلیج فارس توقیف تمام دارایی‌های متعلق به ایران در آمریکا و از شعب بانک‌های آمریکایی در سرتاسر جهان به‌دستور کار؛ تر؛ عدم پذیرش استرداد شاه توسط کار؛ تر؛ تشدید فعالیت‌های مهندسی نظامی عراق در مرزها

۱۳۵۹

صدام حسین، رئیس‌جمهور عراق، آمادگی کشورش را برای جنگ با جمهوری اسلامی ایران اعلام کرد. ۸ روز بعد صدام اعلام کرد عراق آماده و مجهز است تا برای دفاع از حاکمیت و افتخار خود به جنگی دست بزند

ملک حسین(پادشاه اردن)؛ عراق ستون فقرات عرب را تشکیل می‌دهد و عرب‌ها نباید اجازه دهند که این کشور مورد تجاوز قرار بگیرد. (آن‌ها یک دهه بعد در جریان تجاوز آمریکا به عراق سکوت کردند)

ایجاد محدودیت‌های اقتصادی جدید علیه ایران به‌دستور کار؛ تر، مرحله بعدی دخالت نظامی خواهد بود. روزبعد عراق به دیپلمات‌های ایرانی حاضر در بغداد برای ترک عراق بیست‌وچهارساعت مهلت داد.

تأکید صدام حسین بر حاکمیت عراق بر خوزستان با نام جدید «عربستان».
فردای این روز شکست حمله نظامی نیروی دلتای ارتش آمریکا به ایران در صحرای طبس نخستین حمله ارتش عراق به تأسیسات نفتی ایران، در دهلران؛ تا آغاز رسمی جنگ ۱۳ بار دیگر به تأسیسات مختلف نفتی حمله شد.
ایوالهول از کمیته مرکزی الفتج: جای بحث نیست که جزایر سه‌گانه اشغال‌شده در زمان شاه مخلوع باید به حاکمیت عربی بازگردانده شود.
حاکم رأس‌الخمیه: ۳جزیره خلیج‌فارس ظرف سال آینده به اعراب مسترد می‌شود.

حمله ارتش بعثی عراق به پاسگاه‌های بندر جوق و برار عزیز، در منطقه عمومی قصر شیرین، که به شهادت ۲۱ نفر از مأموران ۲ پاسگاه انجامید

نخستین حمله هوایی و زمینی ارتش بعثی عراق به پاسگاه‌های ایلام، قصر شیرین، خرمشهر، خسروآباد، نفت‌شهر، سومار

عراق، پس از دادن ۲یادداشت به کاردار جمهوری اسلامی ایران در بغداد، پاسگاه زین‌القوس و مناطق اطراف آن را اشغال کرد؛ این مناطق به موجب پیمان ۱۹۷۵م الجزایر به ایران واگذار شده بود

حمله زمینی و هوایی ارتش بعثی عراق به شهرهای مرزی خرمشهر و نفت‌شهر و قصر شیرین و پاسگاه‌های مرزی جنوب و غرب ایران

درگیری مرزداران جمهوری اسلامی ایران با مهاجمان ارتش بعثی عراق در پاسگاه‌های مرزی صالح‌آباد، ایلام، مهران، نفت‌شهر، طلائیه، قصر شیرین؛ در همین روز عراق سومین یادداشت را به ایران تحویل داد.
صدام: عراق مصمم است حتی یک وجب از خاک خود را که در اشغال ایران باشد، از تصرف این کشور خارج کند. این کار مبتنی بر قانون است و به‌منزله تجاوز نیست. ما بین ملت ایران، دوستان زیادی داریم.

حمله زمینی و هوایی ارتش بعثی عراق به پاسگاه‌ها و مناطق مرزی جنوب و غرب جمهوری اسلامی ایران، از جمله خرمشهر و سومار و بازرگان و سرپل‌ذهاب

ارسال ۸نامه عراق به ژنسا و سران ۸سازمان بین‌المللی (سازمان ملل متحد، ششمین کنفرانس سران کشورهای غیرمتهد، سازمان کنفرانس اسلامی، اتحادیه عرب، سازمان وحدت آفریقا، بازار مشترک اروپا، سازمان جنوب شرقی آسیا، سازمان کشورهای قاره آمریکا) مشتمل بر ادعاهای این دولت درباره جمهوری اسلامی ایران

محاصره قصر شیرین به‌دست ارتش عراق، که پس از ۴روز مقاومت، در ۱۳۵۹/۶/۳۱ به اشغال آنان درآمد و به ویرانی ۱۲هزار و ۸۸۲واحد مسکونی در شهر و روستاهای اطراف آن انجامید؛ این شهر با تلاش رزمندگان اسلام، در ۲۲خرداد۱۳۶۱ آزاد شد.

شصدوششمین و آخرین حمله ارتش عراق قبل از شروع رسمی جنگ، با حمله به کشتی تجارتی، در خورموسی در خلیج فارس. روز بعد یورش وحشیانه ارتش بعثی عراق از زمین و هوا و دریا به خاک جمهوری اسلامی ایران و آغاز ۸سال دفاع مقدس رزمندگان اسلام؛ حمله هوایی عمیق ارتش عراق به محل تجمع مردم اسلام‌آباد غرب، که شهادت ۵۰تن را به دنبال داشت؛ حمله هوایی عراق به چند فرودگاه ایران، از جمله فرودگاه بین‌المللی مهران‌آباد.

منبع: اطلس ایران

مدیریتی‌که باید الگو شود

بررسی چگونگی مدیریت بحران در کشورها می‌تواند ارزیابی مثبتی برای سیستم‌های مدیریتی گوناگون باشد. جنگ یکی از این بحران‌هاست که تا به امروز، کشورهای متعددی را درگیر خود ساخته است. بررسی مدیریت جنگ در کشورهای گوناگون، تجربه‌های موفق و ناموفق متعددی را آشکار می‌سازد. برای نمونه جمهوری اسلامی ایران، یکی از طولانی‌ترین جنگ‌های جهان معاصر را تجربه کرده است. جنگ تحمیلی، یکی

اولین سازمان رزم منظم ویژه کردستان

نگاهی به تاریخچه تیپ ۱۵۵ و لشکر ۵۵ ویژه شهدا

پس از پیروزی انقلاب شکوهمند اسلامی در بهمن سال ۱۳۵۷، استکبار جهانی که منافع خود را در معرض تهدید این نهال نوخاسته و امید الهام‌بخش مستضعفان جهان می‌دید، دست به کار شد تا با تجزیه ایران، هم دردرس نظام نوپای جمهوری اسلامی را از سر راه بردارد و هم مناسبات استکباری خود را استمرار بخشد.

نمونه بارز چنین نقشه شومی، در گستره مناطق کردنشین ایران اتفاق افتاد که شامل استان کردستان و بخش‌های عمده از استان‌های آذربایجان غربی و کرمانشاه می‌شد. در سال‌های ۱۳۵۸ و ۱۳۵۹ مناطق یادشده، صحنه مقابله انقلابیون و گروهک‌های شرقی و غربی آلت دست استکبار بود که قارچ‌گونه در هر گوشه‌ای سر برآورده بودند.

● بنیان‌گذاری گردان شهیدمظلوم دکتر بهشتی (گردان شهدا)

به ابتکار شهید محمد بروجردی، فرمانده سپاه منطقه ۷ غرب کشور، و شهیدناصر کاظمی، فرمانده سپاه کردستان، بوکان، آخرین شهری که همچنان در اشغال ضدانقلاب باقی مانده بود، به‌عنوان هدف اولیه آزادسازی و پاک‌سازی‌های گسترده کردستان انتخاب شد. هم‌راه سال ۱۳۶۰، با جمع‌چورکردن نیروهای پاسدار انقلاب از شهرهای مختلف مناطق کردنشین از جمله گروهان ضربت شهر سقز به فرماندهی جانباز شهید

از آزمون‌هایی بود که سیستم نوپای جمهوری اسلامی را و شاید استعدادهای رهبری و ظرفیت‌های مدل حکومتی ولایت فقیه را به چالش فراخواند. لشکر پرافتخار ویژه شهدا را هرگاه به یاد می‌آورم، با آن حجم از موفقیت‌های بهت‌آور، بلافاصله مدیریت رأس آن یگان در نظرم مجسم می‌شود. اگر امروز از حسن باقری به‌عنوان استراتژیست جنگ در جبهه‌های جنوب یاد می‌شود که توانست با هوش فراوان و

دکتر حسین سهرابی پژوهشگر و نویسنده جنگ و رزمنده لشکر ویژه شهدا

خلاقیت خدادادی در نحوه مدیریت جنگ، ابتکارات ویژه‌ای بروز دهد، بدون شک استراتژیست نبردهای

چریکی و پارتیزانی در شمال غرب، شهیدمحمود کاوه است، فرمانده نایب‌های که در عنفوان جوانی توانست عملیات‌های بزرگی را همچون عملیات والفجر ۹ طراحی کند و با تصرف ارتفاعات سوق الجیشی و صعب‌العبور پوشیده از برف موبرآ و ماماخان، شهر چوارته عراق را در تیررس قرار دهد و با تسلط بر مقر تیپ ۵۰۴

عراق، یگان‌های دشمن را در آن منطقه تارومار کند. وقت آن رسیده است که دانشجویان عزیز ما، مدیران اثربخشی را که با آموزه‌های انقلابی و عاشورایی، بحران‌های عظیم جنگ را مدیریت و هدایت کردند، بشناسند و الگوی خود قرار دهند؛ سیستم مدیریتی که در آن فرهنگ «ما می‌توانیم» یک اصل محوری است. از سوی دیگر، امید است شورای انقلاب فرهنگی نیز این زمینه را برای مجامع علمی و آموزشی کشور فراهم کند؛ زیرا در این مقوله غفلت بسیار صورت گرفته‌است.

یگان ویژه

با تجربه کردستان به‌عنوان فرماندهان و

با هدایت فرمانده فقید لشکر ۵۵ ویژه شهدا، سردار قدرت‌ا... منصوروی، تا پایان دفاع مقدس، دوشادوش رزمندگان اسلام، به‌عنوان یگانی کارآمد به پاسداری از انقلاب اسلامی پرداخت و حتی بعد از پذیرش قطعنامه نیز در منطقه شمال غرب، در عملیات‌های علیه ضدانقلاب و پدافند مناطق مرزی حساس مأموریت‌هایش را ادامه داد. در پایان سال ۶۹ این یگان به لشکر ۳ ویژه شهدا تغییر نام داد و در مهر سال ۷۰ لشکر ۳ ویژه شهدا از مناطق غرب و شمال غرب با کشور به خراسان برگشت و به‌عنوان تیپ یکم ویژه شهدا- لشکر ۵ نصر خراسان، به ماموریت‌های خود ادامه داد.

محمود کاوه فرمانده شهید لشکر ویژه شهدا ۶۵/۶/۱۱ در عملیات کربلای ۲

علی قمی فرمانده شهید کردی شهید تیپ ویژه شهدا ۶۴/۴/۱۲ در کردستان

محمدعلی گنجی‌زاده فرمانده شهید تیپ ویژه شهدا ۶۱/۶/۲۹ در عملیات پاکسازی جاده پیرانشهر سردشت

ناصر کاظمی فرمانده شهید تیپ ویژه شهدا ۶۱/۶/۶ در عملیات پاکسازی جاده پیرانشهر سردشت

محمد بروجردی فرمانده شهید سپاه در غرب کشور و بنیان‌گذار تیپ ویژه شهدا ۶۲/۳/۱

والفجر ۹؛ فاتحان بلندی‌های سلیمانیه

نجف سپاه پاسداران انقلاب اسلامی در سرمای شدید و بارندگی زمستان با عبور از ارتفاعات صعب‌العبور و پوشیده از برف منطقه، این عملیات دشوار نظامی را با موفقیت به سرانجام برساند. تیپ ۱۵۵ ویژه شهدا با تحت‌امرگرفتن تیپ ۱۱۰ می‌بایست ابتدا «موبرآ» و «مامخان» و سپس «پلنگه‌سور» را تصرف می‌کرد. لشکر ویژه شهدا به فرماندهی محمود کاوه، جوانی که تنها ۲۴بهار از عمرش گذشته بود، در تلاش اصلی، طی ۲۴ساعت ابتدای شروع عملیات با استفاده از شیوه‌های یک عملیات کلاسیک تمام‌عیار و تلفیق آن با تاکتیک‌های عملیات چریکی و پارتیزانی، موفق به تصرف ارتفاعات فوق‌العاده حساس موبرآ و مامخان شد و چند ساعت بعد نیز پلنگه‌سور را فتح کرد. ۴روز بعد، عملیات با موفقیت و فتح چندین قله مهم دیگر مشرف به سلیمانیه به پایان رسید. در این عملیات، منطقه گسترده‌ای از کردستان عراق از جمله چند پاسگاه مرزی، بخشی از ارتفاعات کانا، شله‌کوران، تنگه سور، موبرآ، مامخان، کانی‌ماران، سرو ارتفاعات ۱۴۷۰ و ۱۴۸۹، به تصرف

عملیات والفجر ۹	
رزم‌عملیات	یا...!
آغاز عملیات	۱۳۶۴/۱۲/۵
پایان عملیات	۱۳۶۴/۱۲/۹
مکان عملیات	سلیمانیه - چورتا
نوع تک	نیمه گسترده

ایران درآمد و شهر سلیمانیه در برد آتش ایران قرار گرفت، اما متأسفانه چند روز بعد از تحویل خط به نیروهای پدافندی، درحالی‌که مناطق متصرف هنوز به‌طور کامل تثبیت نشده بود، با بمباران شیمیایی به چند روستای کردنشین از سوی عراق، و نیروهای ایرانی به مواضع اولیه خود بازگشتند و نیروهای عراقی ۱۲۳اسفند توانستند این نقاط را بازپس گیرند. نکته حائز اهمیت در این عملیات، این بود که

تصویری از کاور و بارش در عملیات والفجر ۹ - روستان ۶۴

عملیات ویژه

درحالی‌که توان اصلی سپاه در منطقه فاو درگیر بود، یگان‌های تازه‌تأسیسش توانستند در تهاجم خود کاملاً موفق باشند و چنانچه نیروهای پدافندی جایگزین آن‌ها قادر به حفظ منطقه می‌شدند، نیروهای ایران در منطقه سلیمانیه به موفقیت ممتازی دست می‌یافتند. این عملیات نشان داد که در صورت گشودن جبهه هم‌زمان علیه ارتش عراق، توان دشمن تجزیه می‌شود و قادر نخواهد بود در ۲جبهه مجز و به‌طور هم‌زمان به مقابله بر خیزد. دشمن در این عملیات بیش از ۱۵۰۰کشته و زخمی تلفات داشت و تعداد ۳۴ نفر از آنان نیز به اسارت نیروهای ایرانی درآمدند.

● **سازمان رزم خودی**

قرارگاه نجف اشرف با تیپ‌های مستقل پنی‌اکرم، ابوالفضل، بروجردی، قدس و ویژه شهدا سپاه پاسداران، هدایت عملیات را برعهده داشت. همچنین گردان توپخانه از سپاه و گردان توپخانه از ارتش، وظیفه پشتیبانی آتش را برعهده داشتند. قرارگاه تاکتیکی رخصان نیز با مأموریت تعیین‌شده، تحت‌امر قرارگاه نجف بود.

● **استعداد دشمن**

لشکر ۳۴ پیاده، تابع سپاه یکم، با تیپ‌های۱۰۵ و ۵۰۴، پیاده مسئولیت پدافند از منطقه را به‌عهده داشت. قرارگاه این لشکر در چورتا بود و تیپ ۱۰۵ در منطقه عمومی گامو و تیپ ۵۰۴ در منطقه عمومی چورتا مستقر بودند. با شروع عملیات والفجر ۹، یگان‌هایی نیز وارد منطقه شدند. تجهیزات منهدم‌شده دشمن: یک فروند هواپیمای یک فروند هلیکوپتر، ۲۰دستگاه‌تانک، ۹۰دستگاه خودرو، ۱۰قبضه ضدهوایی، مقدار زیادی سلاح سبک و نیمه‌سنگین. یگان‌های منهدم‌شده دشمن: ۳گردان از تیپ ۵۰۴، یک تیپ، یک گردان کماندویی گردان ۹۴ توپخانه، گردان ۴ تانک تیپ ۷۰۳.